

Załącznik
do Uchwały Nr ...../2015
Rady Miejskiej
Tomaszowa Mazowieckiego
z dnia ..... 2015 roku.

MIEJSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH BLISKICH
na 2016 rok

I. WPROWADZENIE

Alkoholizm jest jednym z najważniejszych współczesnych problemów społecznych. Działania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, jak również zmniejszeniu ich dolegliwości jest istotnym elementem polityki społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

Spożywanie alkoholu wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno poszczególnych osób, jak i całych rodzin. Szkody ponoszone przez społeczność będące rezultatem nadużywania alkoholu to: zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo osób i rodzin, bezrobocie, sieroctwo społeczne. Bardzo poważne zagrożenia i szkody wynikające z powtarzającego się picia alkoholu przez młodzież, a nawet dzieci może poważnie uszkodzić ich życie i procesy rozwojowe powodując zaburzenia rozwoju emocjonalnego, zaburzając zdolność uczenia się, prowadząc do zmian osobowości, zwiększając ryzyko wypadków, zachorowań i śmierci. Uczestnictwo w subkulturze alkoholowej wiąże się z kryzysem poczucia tożsamości bądź załamaniem systemu wartości. Alkoholizm staje się ucieczką od frustracji i trudnych emocji, poszukiwaniem nowych doznań.

Podstawę prawną działań samorządów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych jest przepis art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku, który stanowi, że:

„prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,*
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,*
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności*

dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”.

Proces wdrażania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opisany w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2016 (zwany dalej: Miejskim Programem), oparty będzie przede wszystkim na wytycznych zawartych w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 i Wojewódzkim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru dotyczącego zaburzeń życia rodzinnego w rodzinach z problemem alkoholowym.

Miejski Program uwzględni priorytetowe zadania publiczne ujęte w „Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2016” takie jak:

1. przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
2. wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
3. wypoczynek dzieci i młodzieży.

Program realizowany w roku 2016 będzie stanowił kontynuację podjętych, w roku poprzednim i wcześniej, działań profilaktyczno – edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodego pokolenia oraz do dorosłych mieszkańców naszego Miasta. Celem Miejskiego Programu jest profilaktyka i przeciwdziałanie problemom jakie związane są ze spożywaniem alkoholu.

Program uwzględni również ustalenia, jakich dokonano podczas spotkań zorganizowanych w październiku 2015 r. w Urzędzie Miasta dla opracowania założeń do miejskich programów przeciwdziałania uzależnieniom na terenie miasta na 2016 rok. Wzięli w nim udział przedstawiciele Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacji pozarządowych (Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „ALA” i Stowarzyszenie Abstynenckie „Azyl”, Fundacja „Arka Nadziei”), a także pedagogzy szkolni.

Celem spotkania było określenie obszarów problemowych związanych z uzależnieniami wśród uczniów i mieszkańców dorosłych oraz wypracowanie możliwych kierunków działań w celu rozwiązywania problemów uzależnień. Do najistotniejszych problemów zaliczono:

- zainteresowanie młodzieży dopalaczami i trudność do wykrycia ich poprzez badania,
- palenie marihuany przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- palenie papierosów przez uczniów w szkole podstawowej i gimnazjum,
- zażywanie leków przez uczniów,
- samookaleczanie się młodzieży jako reakcja na stres,
- agresja wśród uczniów, uzależnienie od komputera i telewizora,
- zainteresowanie się młodzieży grami hazardowymi,
- sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim w sklepach i sprzedaż papierosów na sztuki,
- zbyt mało godzin poświęconych na profilaktykę w szkołach,
- małe zainteresowanie problemami dzieci przez rodziców, akceptacja rodziców na ryzykowne zachowania dzieci,
- nie wystarczająca świadomość osób dorosłych o skutkach picia alkoholu i zażywaniu środków psychoaktywnych.

Jak wskazano, priorytetem powinna być profilaktyka i edukacja osób dorosłych i uczniów w zakresie szkodliwości środków psychoaktywnych, w tym alkoholu; przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli, kuratorów sądowych i sprzedawców napojów alkoholowych; rozszerzenie oferty specjalistów i psychoterapeutów do pracy z młodzieżą; utworzenie miejsca (klubu) dla młodzieży; praca z całą rodziną i działania zwiększające kompetencje wychowawcze rodziców; współpraca między instytucjami działającymi w obszarze uzależnień.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYWANIEM ALKOHOLU W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM

„Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki” została przeprowadzona w czerwcu 2015 roku.

Celem przeprowadzonych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie miasta. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

- **Problem alkoholowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców miasta;
- **Problem nikotynowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców miasta;
- **Problem narkotykowy** – rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta;
- **Zjawisko przemocy na terenie szkoły oraz domu** – skala problemu;
- **Korzystanie z komputera** – z uwzględnieniem narażenia na zjawisko przemocy w Internecie;
- **Problem hazardu** – skala problemu;
- **Inne problemy społeczne** – bezrobocie, ubóstwo.

Badanie posłużyło do opracowania raportu zawierającego analizę opisową wyników oraz rekomendacje, które stanowiły podstawę do opracowania lokalnych programów profilaktycznych.

Na podstawie ww. diagnozy i danych statystycznych uzyskanych od jednostek i instytucji działających na terenie miasta poniżej przedstawiono informacje dotyczące problemów społecznych występujących w naszym mieście.

1. Lokalna dostępność alkoholu

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Tomaszowie Mazowieckim określa Uchwała Nr XLIV/425/2013 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego

z dnia 18 grudnia 2013 r. o zmianie uchwały w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.

Limit ten wynosi 165 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 60 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe analizy liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Tomaszowie Mazowieckim.

Tabela nr 1. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalonych przez Radę Miejską w Tomaszowie Mazowieckim.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba punktów napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	150	150	150	165	165	165
Liczba punktów napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	90	90	90	60	60	60
Liczba ogółem wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście	240	240	240	225	225	225

Źródło: Dane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim

Tabela nr 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z podziałem na spożycie poza miejscem i w miejscu sprzedaży wykorzystanych w latach 2010-2015.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	30.06.2015
Liczba punktów napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	143	149	148	151	152	154
Liczba punktów napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	50	54	36	30	32	41
Liczba ogółem wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście	193	203	184	181	184	195

Źródło: Dane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim

Według danych (tabela1, tabela 2) stopień wykorzystania ustalonych przez Radę Miejską Tomaszowa Mazowieckiego limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych wyniósł w poszczególnych latach: 2010r. – 80%, 2011 r. – 84%, 2012r. – 76%, 2013r. – 80%, 2014r. – 81%, 2015r. - 86%.

Tabela nr 3. Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2011-2014

zawartość alkoholu	Lata			
	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok
do 4,5% oraz piwo	20.095.653,03	23.286.287,16	22.256.920,2	22.904.772,16
powyżej 4,5% do 18% za wyjątkiem piwa	4.486.127,68	4.674.595,8	4.983.391,46	4.635.579,88
powyżej 18%	20.002.062,47	22.525.268,93	23.726.371,22	24.632.109,47
razem	44.583.843,18	50.486.151,89	50.966.682,88	52.172.461,51

Źródło: Dane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim

W 2014 roku wydano 110 decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz 4 zezwolenia jednorazowe na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa w miejscu sprzedaży alkoholu. W 2014 r. zostało cofnięte jedno zezwolenie z powodu wprowadzenia do sprzedaży napojów alkoholowych pochodzących z nielegalnych źródeł i przedstawienie fałszywych danych w oświadczeniu.

W 2013 roku wydano 102 decyzje o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jedno zezwolenie jednorazowe na sprzedaż alkoholu do 4,5% poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży alkoholu.

W 2012 roku wydano 126 decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jedno zezwolenie jednorazowe na sprzedaż alkoholu do 4,5% poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży alkoholu.

Decyzje o wygaśnięciu zezwoleń zostały wydane z przyczyn: likwidacji punktu sprzedaży, upływu terminu ważności zezwolenia, niedokonania opłaty i niezłożenia oświadczenia o wartości sprzedaży napojów Alkoholowych.

Na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego stosuje się również ograniczenie korzystania z zezwoleń poprzez zapisy uchwały nakazującej zachowanie 100-metrowej odległości od obiektów chronionych – Uchwała nr XXVI/208/2008 z dnia 30 kwietnia 2008 roku o zmianie Uchwały Nr LXIV/538/06 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 25 października 2006 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego miejsc sprzedaży i podawania napojów Alkoholowych. Intencją wymienionej uchwały jest m.in. ograniczenie dostępności alkoholu szczególnie dla dzieci i młodzieży.

2. Szkody zdrowotne

2.1. NZOZ Tomaszowskie Centrum Zdrowiu Sp. z o.o

Oddział psychiatryczny

W 2014 roku z leczenia na oddziale psychiatrycznym skorzystało 343 osoby uzależnione od alkoholu, w tym 302 mężczyzn i 41 kobiet. łączny koszt leczenia osób uzależnionych od alkoholu na oddziale psychiatrycznym wyniósł 343.350,00 złotych. Natomiast w oddziale chorób wewnętrznych hospitalizowano 81 pacjentów z powodu ostrego zatrucia etanolem.

Do dnia 30 czerwca 2015 roku z leczenia na oddziale psychiatrycznym skorzystało 221 osób w tym 198 mężczyzn i 23 kobiety z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania spowodowanymi użyciem alkoholu oraz zatruciem etanolem i metanolem.

Poradnia Leczenia Uzależnień

Poradnia Leczenia Uzależnień udziela pomocy psychologicznej osobom uzależnionym od alkoholu oraz współuzależnionym. Na przestrzeni dwóch ostatnich lat wzrosła liczba osób objętych pomocą przez Poradnię.

Tabela nr 4. Dane dotyczące Poradni Leczenia Uzależnień w latach 2012-2015r.

wyszczególnienie	2013 rok		2014 rok		do 30.06.2015 r.	
	M	K	M	k	M	K
osoby skierowane na leczenie odwykowe	6	2	13	2	74	12
osoby uzależnione korzystające z leczenia odwykowego	347		293	90	163	69
osoby współuzależnione korzystające z leczenia odwykowego	32		3	55	1	23
Liczba sesji indywidualne	1369		1745		1956	828
Liczba sesji grupowych	1296		1366		70	
udzielone porady psychiatryczne	149		198		120	
Liczba kobiet ciężarnych	-		-		5	

Źródło: Poradnia Leczenia Uzależnień w Tomaszowie Mazowieckim

W 2014 roku została podpisana umowa pomiędzy Gminą Miasto Tomaszów Mazowiecki a Tomaszowskim Centrum Zdrowia Sp. z o.o na przeprowadzenie terapii grupowej w formie warsztatów i treningów interpersonalnych przez Poradnię Leczenia Uzależnień. Zorganizowano 23 warsztaty (łącznie 46 godzin) pt. „Trening zachowań konstrukcyjnych – umiejętności interpersonalnych” dla pacjentów, którzy zakończyli podstawowy i zaawansowany etap leczenia.

3. Konsekwencje prawne i społeczne związane z używaniem alkoholu.

3.1. Komenda Powiatowa Policji

W 2014 roku Komenda Powiatowa Policji odnotowała 212 wykroczeń naruszających ład i porządek publiczny przez osoby będące pod wpływem alkoholu. W celu wytrzeźwienia

zatrzymano 26 osoby dorosłe, natomiast 39 osób nieletnich zostało zatrzymanych, a następnie przekazanych pod opiekę opiekunów.

Tabela nr 5. Dane dotyczące Komendy Powiatowej Policji w latach 2012-2015.

Typ wykroczenia	2012 rok		2013 rok		2014 rok		do 31.07.2015 r.	
	m	k	m	k	m	k	M	K
wykroczenia naruszające ład i porządek publiczny dokonane przez osoby pod wpływem alkoholu	777		536		212		495	
osoby zatrzymane będące pod wpływem alkoholu	19	2	31	2	25	1	3	0
zatrzymane osoby nieletnie będące pod wpływem alkoholu przekazane pod opiekę opiekunów	71		54	34	22	17	8	7
doprowadzenia osób nieletnich będących pod wpływem alkoholu do pomieszczeń KPP w celu wytrzeźwienia	51		1	0	0		0	0
zatrzymania kobiet będących w ciąży pod wpływem alkoholu	nie prowadzono statystyki		nie prowadzono statystyki		1		1	
rodzice opiekujący się dziećmi pod wpływem alkoholu	nie prowadzono statystyki		nie prowadzono statystyki		brak danych	47	31	24
miejsca sprzedaży nielegalnego alkoholu	nie prowadzono statystyki		8		2		0	

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim

Analizując dane widać wyraźny spadek o 241 wykroczeń naruszających ład i porządek publiczny przez osoby pod wpływem alkoholu w roku 2013, następnie dalszy spadek w 2014 roku, a w 2015 roku znowu duży wzrost. Odnotowano tendencję spadkową osób zatrzymanych pod wpływem alkoholu. Od 2013 roku zmniejsza się liczba nieletnich

zatrzymanych będących pod wpływem alkoholu. Niepokojącym zjawiskiem jest odnotowanie rodziców (kobiet) będących pod wpływem alkoholu mających pod opieką dzieci.

Tabela nr 6. Dane dotyczące zdarzeń z udziałem kierowców będących pod wpływem alkoholu

Wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok
zdarzenia- ogółem	61	29
Wypadki	5	2
osoby ranne	8	3
Ofiary	2	0
Kolizje	54	27

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim

Tabela nr 7. Dane dotyczące zdarzeń z udziałem pieszych będących pod wpływem alkoholu.

Wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok
zdarzenia – ogółem	5	4
Wypadki	2	1
osoby ranne	2	1
Kolizje	3	3

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim.

W roku 2014 odnotowano o 50 % mniej zdarzeń, w porównaniu do roku 2013, z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu. Nie wzrosły zdarzenia z udziałem pieszych będących pod wpływem alkoholu.

3.2. Sąd Rejonowy

Do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim w 2014 roku skierowanych zostało 174 spraw o orzeczenie o obowiązkowym poddaniu się leczeniu odwykowemu, w tym 22 spraw dotyczyło kobiet, a 152 mężczyzn. W 2014 roku Sąd wydał postanowienie o zastosowaniu leczenia odwykowego w 115 sprawach w tym 15 postanowień dotyczyło kobiet, a 100 mężczyzn.

Do dnia 30.06.2015 r. do Sądu Rejonowego skierowanych zostało 127 spraw o orzeczenie leczenia odwykowego, w tym 22 sprawy dotyczyły kobiet, a 105 mężczyzn. Sąd wydał postanowienie o zastosowaniu leczenia odwykowego w 23 sprawach 9 postanowień dotyczyło kobiet.

3.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) działa w składzie 14 osobowym.

Komisja realizuje swoje zadania na posiedzeniach plenarnych (24 posiedzenia w ciągu 2014 roku) oraz poprzez zespoły problemowe:

- dwa zespoły orzecznicze,
- zespół kontrolny,
- zespół konsultacyjny.

Tabela nr 8. Dane dotyczące pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012–2015.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	do 30.06.2015
liczba spraw rozpatrywanych przez MKRPA wobec osób z problemem alkoholowym	285	263	297	165
liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego	180	158	181	83
liczba posiedzeń Zespołów Orzeczniczych, na których przeprowadzono rozmowy motywujące z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin	100	99	99	69
liczba spotkań z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin	639	871	884	523
liczba udzielonych przez MKRPA porad w ramach dyżurów członków komisji	91	115	107	59
liczba dyżurów odbytych w punkcie konsultacyjno-informacyjnym	169	208	227	55
liczba porad udzielonych w punkcie konsultacyjno-informacyjnym	719	540	834	238
Liczba założonych Niebieskich Kart	5	2	5	1

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zespół kontrolny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2014 r. dokonał 94 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, 2 oględziny oraz 2 kontrole oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych oraz 82 szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych.

3.4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Tomaszowie Mazowieckim w 2014 roku udzielił wsparcia 538 środowiskom dotkniętym problemem uzależnienia od alkoholu (w tym 504 osobom samotnym, 11 rodzinom bezdzietnym i 23 rodzinom posiadającym łącznie 40 dzieci). Formy udzielonej pomocy to przede wszystkim rozmowy motywujące oraz informacje o placówkach wsparcia. Ponadto udzielono wsparcia finansowego w postaci:

- zasiłków okresowych dla 145 środowisk na kwotę 93.885,19 zł;
- zasiłków stałych dla 142 środowisk na kwotę 656.153,35 zł;
- zasiłków celowych na kwotę 110.458,22 zł;
- zasiłków celowych na zakup artykułów żywności dla 239 rodzin na kwotę 51.334,80 zł;
- zasiłków celowych na zakup artykułów żywnościowych w ramach wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” dla 75 rodzin na kwotę 10.280,00 zł;
- zasiłków celowych na pokrycie kosztów pobytu w schronisku 5 osób na kwotę 14.097,96 zł;
- zasiłków celowych na pokrycie kosztów energii elektrycznej dla 5 środowisk na kwotę 1.504,37 zł;
- zasiłków celowych na pokrycie kosztów gazu dla 1 środowiska na kwotę 327,81;
- zasiłków celowych na zakup opału dla 144 rodzin na kwotę 28.040,00 zł;
- zasiłków celowych specjalnych na zakup opału dla 3 osób na kwotę 300,00 zł;
- zasiłku celowego na pokrycie kosztów remontu mieszkania dla 1 środowiska na kwotę 200,00 zł;
- zasiłków celowych na pokrycie kosztów czynszu za mieszkanie dla 2 środowisk na kwotę 700,00 zł;
- zasiłków celowych na zakup leków dla 110 środowisk na kwotę 12.893,28 zł;
- zasiłków celowych na zakup obuwia dla 4 środowisk na kwotę 180,00 zł;
- zasiłków celowych na dofinansowanie do letniego wycieczki dla 5 dzieci na kwotę 500,00 zł;
- zasiłków celowych na pokrycie kosztów wyrobienia zdjęć do dowodu osobistego dla 19 środowisk na kwotę 380,00 zł;

W roku 2014 pracownicy socjalni MOPS w ramach pracy socjalnej prowadzili następujące działania dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- rozmowy profilaktyczne z członkami rodzin na temat problematyki uzależnień;
- informacje o placówkach wsparcia i stowarzyszeniach abstynenckich funkcjonujących na terenie miasta;

- kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- prowadzenie działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty;
- współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień;
- motywowanie członków rodzin do złożenia wniosku o leczenie odwykowe;
- współpraca z Domem dla Samotnych Mężczyzn;
- pomoc w formie asystenta rodziny.

Nakłady finansowe na te działania wyniosły w 2014 roku 877.787,86zł. Wspieranie rodzin dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się bezgotówkowo, przelewy pieniędzy dokonywane są na konta bankowe sklepów, aptek, składów opałowych, itp. tak, aby przyznana pomoc została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.

Natomiast od stycznia 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku z powodu uzależnienia od alkoholu udzielono wsparcia 437 środowiskom (w tym 400 osób samotnych, 1 bez dziecięcej rodzinie oraz 36 rodzinom posiadającym w sumie 55 dzieci), a także wsparcia finansowego w postaci:

- zasiłków okresowych dla 90 osób na kwotę 57.979,04 zł,
- zasiłków stałych dla 104 osób na kwotę 295.437,12 zł,
- zasiłków celowych dla 529 osób na kwotę 72.481,81 zł,
- zasiłków celowych na zakup artykułów żywnościowych dla 338 osób na kwotę 49.551,00 zł,
- zasiłków celowych specjalnych dla 2 środowisk na kwotę 634,00 zł.

Do dnia 30 czerwca 2015 roku pracownicy socjalni MOPS prowadzili m.in.: następujące działania dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- 10 osób zaktywizowano do wykonywania pracy społecznie użytecznej,
- 71 osób skorzystało z posiłków w jadłodajni,
- 13 dzieciom opłacono obiady w szkole,
- 30 osób przebywało w schronisku dla bezdomnych,
- 5 osób skorzystało z usług opiekuńczych,
- 52 środowisk otrzymało pomoc żywnościową z organizacji pozarządowych,
- 21 osób otrzymało odzież od instytucji charytatywnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził również wiele innych działań na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, takich jak:

- współpraca z pedagogiem szkolnym;
- współpraca z asystentem rodzinnym i psychologiem zatrudnionym w MOPS;
- współpraca z kuratorami Sądu Rejonowego;
- wydawanie przez pracowników socjalnych opinii dla Sądu w celu ustanowienia rodziny zastępczej;
- składanie przez pracowników socjalnych wniosków o podjęcie działań wobec osób uzależnionych;
- motywowanie członków rodzin osób uzależnionych do składania wniosków o podjęcie działań wobec osób uzależnionych;
- wydawanie przez pracowników socjalnych opinii dotyczących osób nadużywających alkoholu na potrzeby Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- udział pracowników socjalnych w posiedzeniach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego;
- utrzymywanie stałego kontaktu z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim;
- współpraca z pielęgniarkami środowiskowymi.

Tabela nr 9. Liczba zarejestrowanych środowisk i osób dotkniętych problemem alkoholowym w latach 2011-2015.

Rok	liczba zarejestrowanych środowisk dotkniętych problemem alkoholowym
2011	630
2012	607
2013	570
2014	543
30.06.2015 r.	437

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

Z danych przygotowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, że od 2011 roku utrzymuje się tendencja malejąca udzielania pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom.

4. Profilaktyka w szkole.

W programach profilaktycznych przeprowadzonych w szkołach wzięło udział 3106 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, 224 nauczycieli i 511 rodziców. Szkoły realizują własne programy, nie korzystają z rekomendowanych programów ocenianych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Tabela 10. Programy profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi realizowane w roku szkolnym 2014/2015 w placówkach oświatowych.

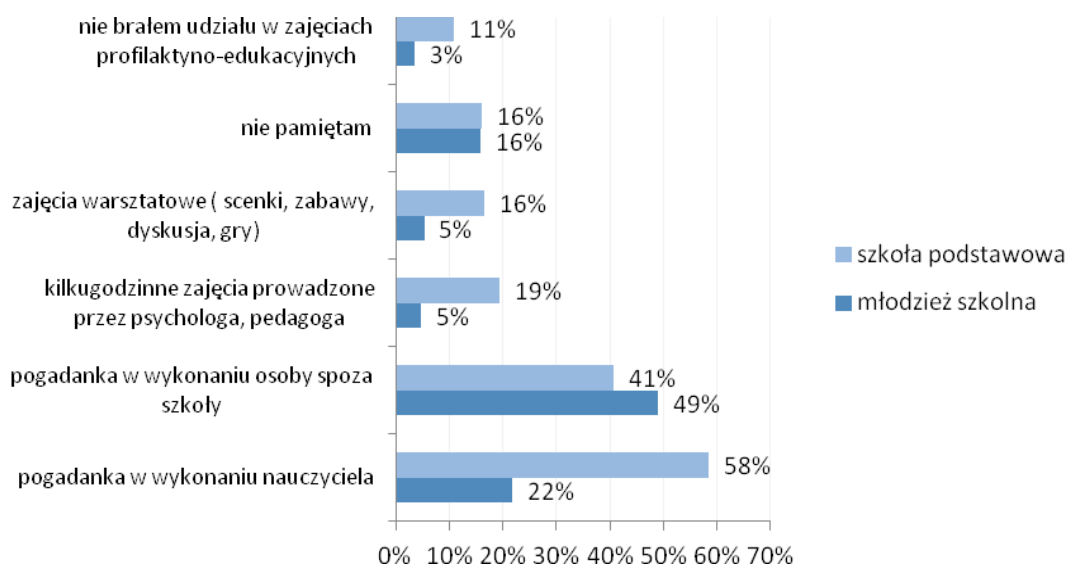
placówka oświatowa	nazwa programu	liczba uczniów	liczba nauczycieli	liczba rodziców
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1	Szkolny program profilaktyki "Ważkie Sprawy"	400	46	300
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2	szkolny program profilaktyki	300	21	150
	"Spójrz inaczej"			
	"Elementarz, czyli program 7 kroków"			
	"Bezpiecznie i szczęśliwie"			
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3	szkolny program profilaktyki	184	20	
	"Zachowaj trzeźwy umysł"			
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4	"Spójrz inaczej"	771	62	0
	szkolny program profilaktyki			
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5	Brak			
Zespół Szkół nr 4	"Znajdź właściwe rozwiązanie"	100	0	0
Zespół Szkół nr 8	"Życie bez uzależnień"	127	8	0
	"Drugi elementarz - program siedmiu kroków"			
Gimnazjum nr 3	"List w butelce"	400	8	0
	szkolny program profilaktyki			
Gimnazjum nr 6	"List w butelce"	301	29	11
	"Trzymaj Formę"			
	"Wychowanie przeciw przemocy"			
Gimnazjum nr 7	Szkolny Program Wychowawczy	523	30	50
	Szkolny Program Profilaktyki			
	"Trzymaj Formę"			
	"Przemoc i uzależnienia"			
	Program profilaktyczne w czasie ferii zimowych			

Źródło: Dane zebrane z placówek oświatowych.

Z przeprowadzonych badań ankietowych (czerwiec 2015 r. „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki”) 82% młodzieży szkolnej potwierdziło udział w zajęciach związanych z problematyką używania różnego typu substancji szkodliwych (alkohol, nikotyna, narkotyki, dopalacze), 74% w zajęciach dotyczących tematyki przemocy i agresji, a po 52% na temat rozwoju osobistego oraz komunikacji rówieśniczej. 70% uczniów szkoły podstawowej brało udział w zajęciach związanych z problematyką używania różnego typu substancji szkodliwych (alkohol, nikotyna, narkotyki, dopalacze), 69% w zajęciach dotyczących tematyki przemocy i agresji, 58% na temat rozwoju kontaktu z rówieśnikami, 56% na temat rozwoju osobistego. Zajęcia edukacyjno-profilaktyczne, w których młodzież szkolna i uczniowie szkół podstawowych brali udział w większości przypadków przyjmowały formę pogadanki. W zajęciach warsztatowych brało udział 16% uczniów szkoły podstawowej, 5% młodzieży szkolnej.

Wykres 1. Udział uczniów w zajęciach edukacyjno-profilaktycznych.

5. Wyniki badań dotyczących problemów społecznych w Tomaszowie Mazowieckim.

W kwietniu 2015 roku Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki zleciła przeprowadzenie „Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki”.

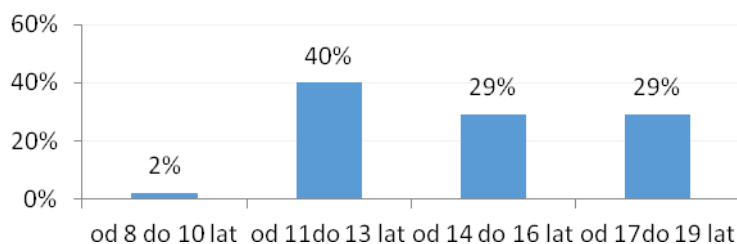
Badanie posłużyło do opracowania raportu zawierającego analizę opisową wyników oraz rekomendacje, które stanowiły podstawę do opracowania lokalnych programów profilaktycznych.

Dane zostały zebrane w czerwcu 2015 r. Zrealizowano łącznie 1148 ankiet. Zróżnicowany dobór próby do badania umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk uczniów szkolnych. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych w mieście.

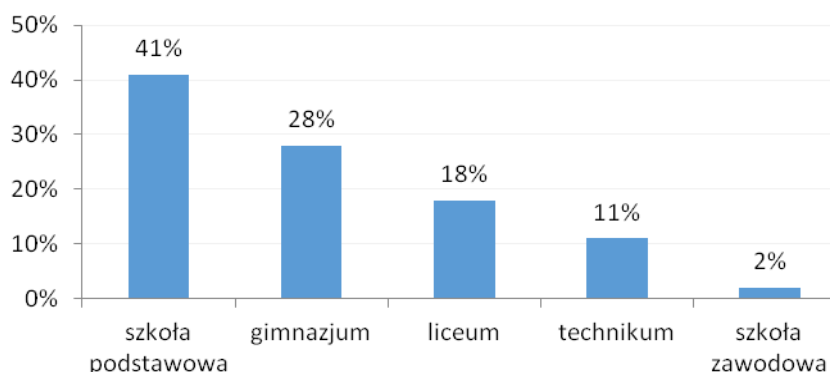
5.1. Badania dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

W badaniu wzięło udział 548 uczniów, w tym 231 uczniów szkoły podstawowej, 317 uczniów określanych w badaniu jako młodzież szkolna. Wśród respondentów znalazło się 47% kobiet oraz 53% mężczyzn. W próbie najwięcej uczniów było w kategorii wiekowej 11-13 lat (40%), następnie po 29% 14-16 lat oraz 17-19 lat. 2% to osoby w przedziale wiekowym 8-10 lat.

Wykres 2. Charakterystyka badanej grupy ze względu na wiek

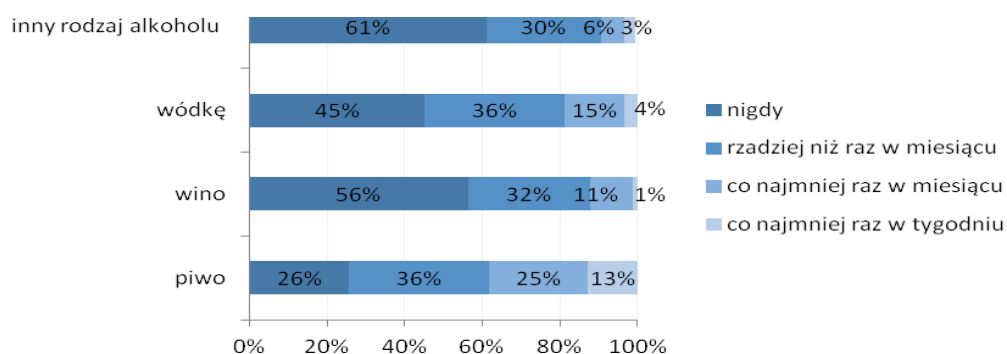
Wykres 3. Charakterystyka badanej grupy ze względu na rodzaju szkoły

Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

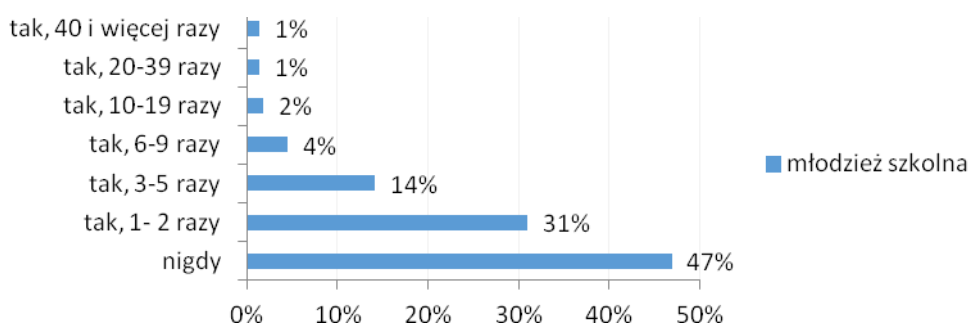
Przedstawiciele młodzieży szkolnej, którzy sięgnęli kiedykolwiek po alkohol, podali ile mieli lat, kiedy po raz pierwszy spróbowali alkoholu. Najwięcej respondentów pierwszy raz spróbowało alkoholu pomiędzy 14 a 15 rokiem życia (41%), następnie pomiędzy 16 a 17 rokiem życia (23%), pomiędzy 11-13 rokiem życia (19%). 11% to osoby, które próby alkoholu podjęły się mając mniej niż 11 lat, a 6% po ukończeniu 18 lat.

Wykres 4. Częstotliwość spożywania poszczególnego rodzaju alkoholu

Młodzież szkolna (74% respondentów) najczęściej wybiera piwo, 36% sięga po ten rodzaj alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu, 25% co najmniej raz w miesiącu, 13% co najmniej raz w tygodniu. 32% ankietowanych rzadziej niż raz w miesiącu spożywa wino, 36% wódkę, a 30% inny rodzaj alkoholu.

Wykres 5. Częstotliwość upicia się przez młodzież szkolną.

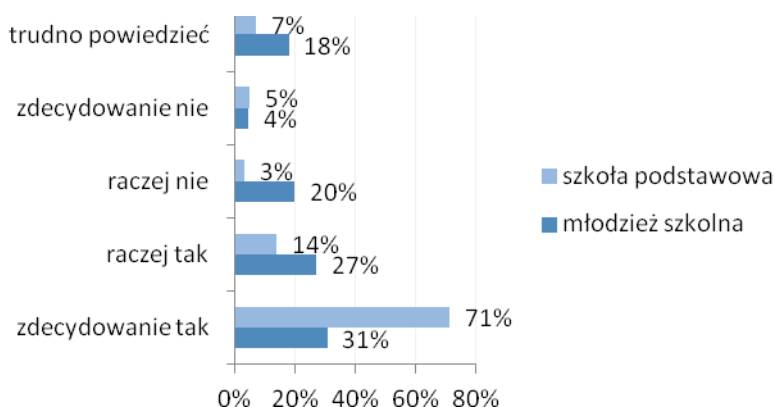

47% respondentów deklaruje, iż nigdy nie upiło się alkoholem. Wśród pozostałych 31% młodzieży szkolnej spotkała taka sytuacja 1-2 razy, 14% 3-5 razy, 2% 10-19 razy, a po 1% 20-39 razy oraz 40 i więcej razy.

Zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej (71%) uważa bezdyskusyjnie spożywanie alkoholu za niebezpieczne dla zdrowia. Zdanie młodzieży szkolnej w tej kwestii

jest podzielone: 31% wybrało odpowiedź zdecydowanie tak, 27% raczej tak, 20% raczej nie, a 4% zdecydowanie nie. 7% młodszych uczniów oraz 18% młodzieży szkolnej nie potrafiło określić swojego zdania.

Wykres 6. Opinia na temat niebezpieczeństwa spożywania alkoholu dla zdrowia

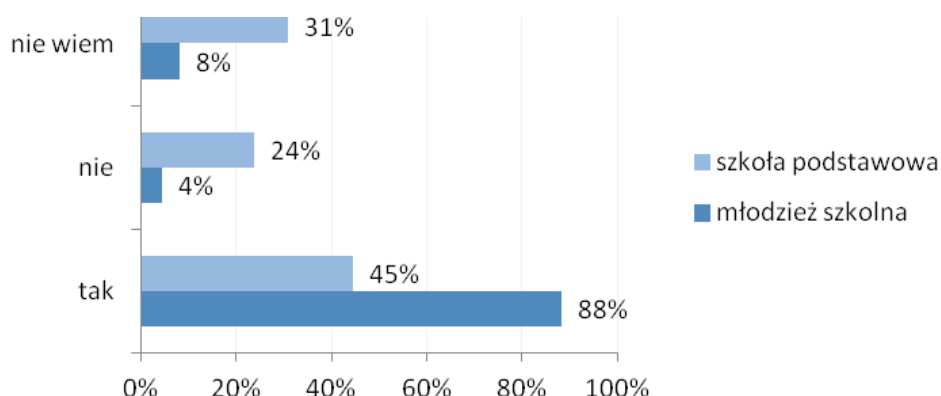
Podsumowując wynika, że szczególnie istotnym aspektem problemu alkoholowego jest korzystanie z napojów alkoholowych przez młodzież. Ankietowani sprzedawcy (90%) wskazują, że osoby niepełnoletnie dokonują próby kupna alkoholu w ich sklepie. Ponadto 85% sprzedawców jest zdania, że na terenie miasta dochodzi do sprzedaży alkoholu nieletnim.

Prawdziwość tych opinii potwierdzają odpowiedzi przebadanych uczniów. 28% uczniów szkoły podstawowej, 87% młodzieży szkolnej twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. Do spożywania alkoholu przyznaje się 63% młodzieży szkolnej. Trzeba przy tym zaznaczyć, iż zdecydowana większość ankietowanej młodzieży szkolnej to nadal osoby niepełnoletnie, na co wskazuje struktura badanej próby wg kategorii wiekowych (wyk.1). Wśród uczniów szkoły podstawowej jest to 7% ankietowanych. Ponadto 59% młodzieży szkolnej oraz około co trzeci uczeń szkoły podstawowej potwierdza występowanie w mieście miejsc, w których dzieci i młodzież niepełnoletnia mogą nabyć alkohol bez problemu. Uczniowie zauważyli także zależność między spożywaniem alkoholu przez młodych ludzi a pojawiającymi się w ich życiu problemami – 33% młodzieży szkolnej oraz 23% uczniów szkoły podstawowej uznało, że rówieśnicy spożywają alkohol, by zapomnieć o kłopotach.

Problem nikotynowy wśród dzieci i młodzieży.

Zdecydowana większość uczniów nie przyznaje się do palenia papierosów – 93% uczniów szkoły podstawowej, 61% młodzieży szkolnej. 4% uczniów szkoły podstawowej, 12% młodzieży szkolnej spróbowało raz papierosów, a 1% uczniów szkoły podstawowej, 17% młodzieży szkolnej twierdzi, iż sięga po papierosy od czasu do czasu. Niewielki odsetek uczniów z obu grup szkolnych deklaruje regularnie palenie.

Wykres 7. Opinia na temat palenia papierosów przez rówieśników

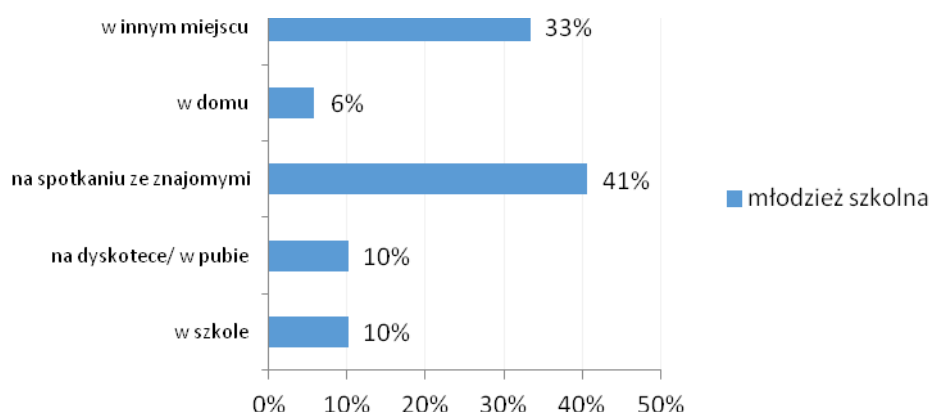
88% młodzieży szkolnej wskazuje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Wśród uczniów klas podstawowych odsetek tych odpowiedzi wynosi 45%.

Do bezpośredniego kontaktu z nikotyną przyznaje się 8% uczniów szkoły podstawowej, 39% młodzieży szkolnej. 36% młodzieży szkolnej korzysta także z e-papierosów.

Problem narkotykowy

Uczniowie w większości nie przyznają się do sięgania po środki odurzające, jednakże 2% uczniów szkoły podstawowej, 11% młodzieży szkolnej potwierdziło tego typu doświadczenia. 24% uczniów szkoły podstawowej oraz 54% młodzieży szkolnej jest zdania, że ich rówieśnicy mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Wśród młodych ludzi największą popularnością cieszy się marihuana, z której skorzystało kiedykolwiek 26% młodzieży szkolnej, a po inne środki narkotyczne sięgało mniej niż 10% ankietowanych. Około co siódmy reprezentant młodzieży szkolnej uważa, można nabyć narkotyki w pobliżu szkoły, do której uczęszczają.

Wykres 8. Dane dotyczące miejsc w których najczęściej młodzież szkolna korzysta z narkotyków.

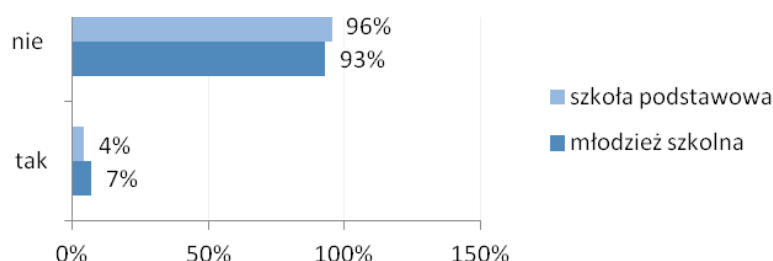
Wiedzę na temat narkotyków z Internetu i telewizji czerpie 49% uczniów szkoły podstawowej oraz 44% młodzieży szkolnej.

Problem przemocy

Uczniowie są zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej – uważa tak 55% uczniów szkoły podstawowej oraz około co czwarty reprezentant młodzieży szkolnej. 40% uczniów szkoły podstawowej oraz 27% młodzieży szkolnej deklaruje, iż doznało przemocy ze strony rówieśników. Do stosowania przemocy przyznaje się około co trzeci uczeń szkoły podstawowej oraz około co czwarty uczeń starszych klas. Ponadto głębsza analiza wykazała, że 23% uczniów szkoły podstawowej, 12% młodzieży szkolnej było zarówno ofiarami jak i sprawcami przemocy.

Pewien odsetek badanych uczniów szkoły podstawowej (4%) oraz młodzieży szkolnej (7%) wykazuje, że młodzież ma do czynienia z przemocą domową.

Wykres 9. Dane dotyczące występowania przemocy domowej.

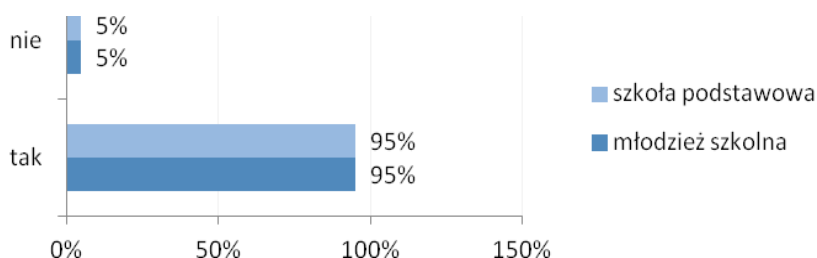
Niektórzy uczniowie obu grup szkolnych doświadczyli również cyberprzemocy w postaci takich zachowań jak otrzymywanie przykrych wiadomości, podszywanie się pod nich, czy śledzenie ich działań w Internecie.

Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz w jej pobliżu, a także działań przeciw występowaniu zjawiska cyberprzemocy. Niezbędne są również działania kierowane przeciwko przemocy domowej.

Uzależnienie od komputera i Internetu

Zdecydowana większość uczniów z obu grup szkolnych posiada komputer w domu – po 95% uczniów szkoły podstawowej oraz młodzieży szkolnej.

Wykres 10. Dane dotyczące posiadania komputera w domu.

Ponad połowa młodzieży szkolnej (58%) oraz 47% uczniów szkoły podstawowej z komputera korzysta codziennie. 14% młodzieży szkolnej spędza czas przed komputerem 4-6 godzin dziennie, 11% powyżej 6 godzin dziennie. 11% uczniów szkoły podstawowej poświęca na korzystanie z komputera 4-6 godzin dziennie, powyżej godzin dziennie 7%. 67% młodzieży szkolnej oraz 40% uczniów szkoły podstawowej ogląda telewizję codziennie. 33% młodzieży szkolnej spędza czas przed telewizorem 2-4 godzin dziennie, 7% 4-6 godzin dziennie, 2% powyżej 6 godzin dziennie. 38% uczniów szkoły podstawowej korzysta z telewizora 2-4 godzin dziennie, 3% 4-6 godzin dziennie, 6% powyżej 6 godzin dziennie.

Dzieci i młodzież, które poświęcają powyżej 6 godzin dziennie na korzystanie z komputera i/lub oglądanie telewizji znajdują się w grupie ryzyka, narażonej na uzależnienie od tego typu urządzeń.

Problem hazardu

35% młodzieży szkolnej brało kiedykolwiek udział w konkursach polegających na wysyłaniu płatnych sms-ów, około co piąty reprezentant młodzieży szkolnej obstawiał kiedykolwiek zakłady bukmacherskie typu STS. 53% uczniów szkoły podstawowej,

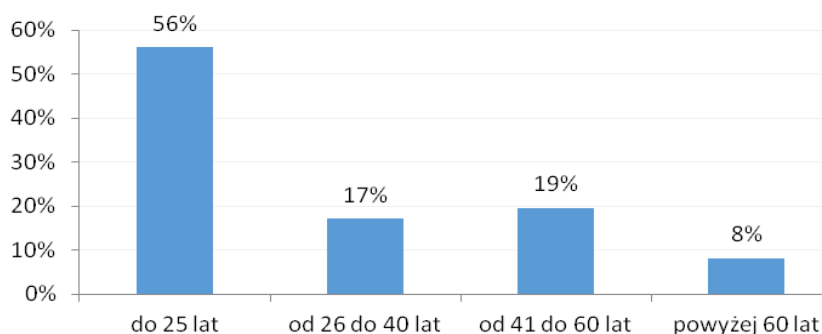
44% młodzieży szkolnej korzystało z automatów w salonach gier, a 10% uczniów szkoły podstawowej, 16% młodzieży szkolnej z płatnych, Internetowych gier.

Około co piąty reprezentant młodzieży szkolnej przyznaje, że miał problemy ze snem wynikające z korzystania z gier, a także twierdzi, iż odczuwał kiedykolwiek wyrzuty sumienia z powodu grania w poszczególne gry. Około co trzeci reprezentant młodzieży szkolnej przyznaje, że zdarzyło mu się kiedykolwiek grać dłużej niż to zaplanował, a co piąty badany odczuł, że z powodu gry, brakuje mu czasu na inne rzeczy.

5.2. Badania dorosłych mieszkańców miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

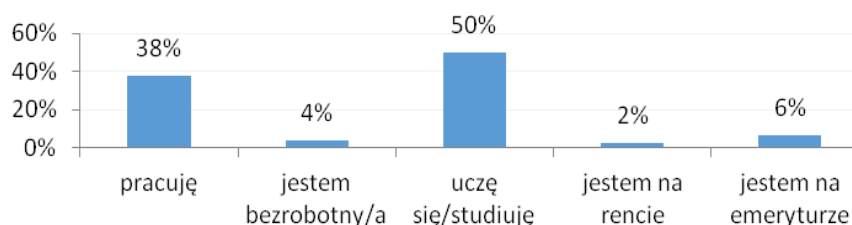
W badaniu wzięto udział 580 dorosłych mieszkańców miasta Tomaszowa Mazowieckiego wśród nich 47% kobiet oraz 53% mężczyzn. Najwięcej osób w próbie to osoby do 25 roku życia (56%), następnie 19% znajdowało się w przedziale wiekowym 41–60 lat, 17% 26-40 lat, a 8% stanowią osoby powyżej 60 roku życia.

Wykres 11. Struktura próby wg kategorii wiekowych

25% respondentów posiada wykształcenie wyższe, 22% podstawowe, 21% niepełne średnie, 18% średnie, 10% zawodowe, 4% pomaturalne.

Wykres 12. Struktura próby wg statusu zawodowego

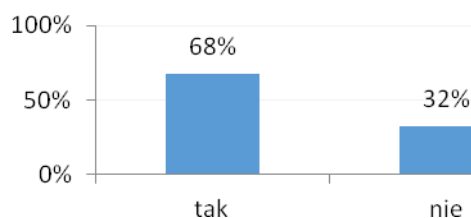
50% ankietowanych mieszkańców to osoby uczące się, 38% pracuje zawodowo, 6% stanowią osoby utrzymujące się z emerytury, a 2% z renty, a pozostałe 4% osoby bezrobotne.

Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

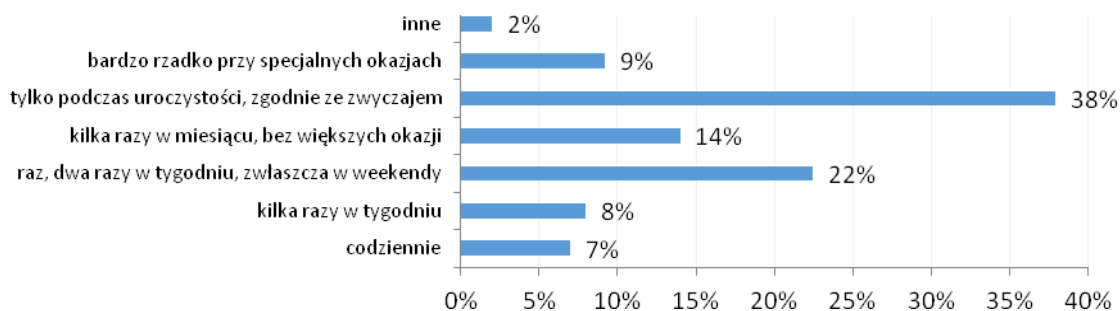
Spożywanie alkoholu według mieszkańców miasta stanowi dość poważne zagrożenie. Problem jest wyraźnie dostrzegalny, potwierdza to fakt, że ponad połowa respondentów (57%) zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu. 71% dorosłych mieszkańców przyznało, że zdarzyło im się kiedykolwiek upić, w tym co dziesiąty ankietowany wielokrotnie. Co trzeciej osobie, która kiedykolwiek upiła się, zdarzyło się wdawać w sprzeczki i kłótnie po alkoholu, co dziesiąta doznała uszczerbku na zdrowiu, a 16% respondentów miało z tego powodu wypadek, 13% utraciło rzeczy wartościowe. 68% mieszkańców wskazuje że w ich najbliższej rodzinie spożywa się alkohol.

Wykres 13. Spożywanie alkoholu w rodzinie

Mieszkańcy, którzy potwierdzili, że w ich najbliższej rodzinie korzysta się z napojów alkoholowych, określili częstotliwość spożywania alkoholu. 38% respondentów deklaruje, że w ich rodzinach spożywa się alkohol tylko podczas uroczystości, zgodnie ze zwyczajem, 22% raz, dwa razy w tygodniu, głównie w czasie weekendu, 14% kilka razy w miesiącu bez większych okazji. 9% wybrało odpowiedź bardzo rzadko przy specjalnych okazjach, 8% kilka razy w tygodniu, a 7% codziennie.

Wykres 14. Częstotliwość spożywania alkoholu w rodzinie

Problem nikotynowy,

Miasto Tomaszów Mazowiecki boryka się również z problemem palenia papierosów. 66% ankietowanych deklaruje, że w ich otoczeniu przebywają osoby palące. Około co czwarty ankietowany mieszkaniec przyznaje się do palenia papierosów, a 15% respondentów z ogółu badanych pali papierosy codziennie.

Problem narkotykowy

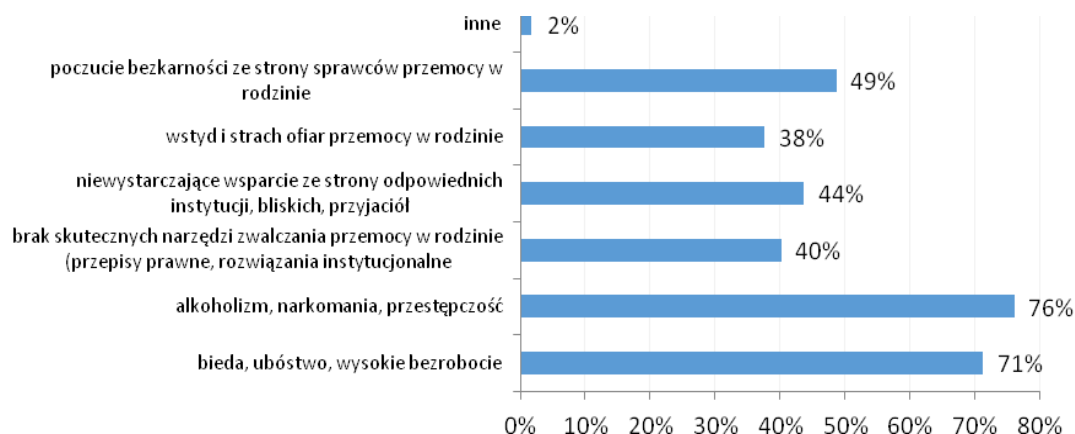
Większość dorosłych mieszkańców zadeklarowało, iż nigdy nie korzystało nigdy z żadnych środków psychoaktywnych. 14% respondentów potwierdza, że używało marihuany, 11% korzystało ze środków nasennych, 5% z dopalaczy, po 4% sterydów, amfetaminy, środków nasennych z alkoholem, a także wachało klej, rozpuszczalniki, po 3% używało grzybów halucynogennych, kokainy, ekstazy, LSD. Około co szósty respondent korzystał ze środków narkotycznych dla poprawy nastroju, około co siódmy z powodu pojawiające się stresu, a około co dziesiąty, by zapomnieć o problemach.

Problem przemocy

52% dorosłych respondentów potwierdza, że byli kiedykolwiek świadkami przemocy, a około co szósty przyznaje, że sam padł ofiarą przemocy.

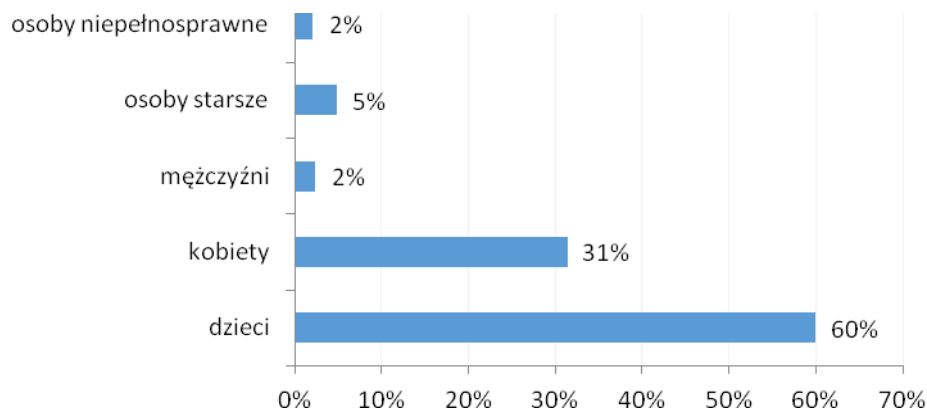
76% dorosłych mieszkańców uznało, że elementy środowiska, które sprzyjają zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta to alkoholizm, narkomania, przestępczość, 71% wybrało biedę, ubóstwo, wysokie bezrobocie. Poniżej 50% respondentów postawiło na poczucie bezkarności ze strony sprawców przemocy, niewystarczające wsparcie odpowiednich instytucji, bliskich, przyjaciół, brak skutecznych narzędzi zwalczania przemocy w rodzinie (przepisy prawne, rozwiązania instytucjonalne), wstyd i strach ofiar, niewystarczające wsparcie odpowiednich instytucji, brak skutecznych narzędzi zwalczania przemocy, wstyd i strach ofiar.

Wykres 15 . Elementy środowiska lokalnego sprzyjające zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta.

Według ankietowanych mieszkańców ofiarami przemocy w rodzinie najczęściej stają się dzieci (60%), następnie kobiety (31%). 5% wybrało osoby starsze, po 2% osoby niepełnosprawne oraz mężczyźn.

Wykres 16 . Osoby które najczęściej bywają ofiarą przemocy w rodzinie.

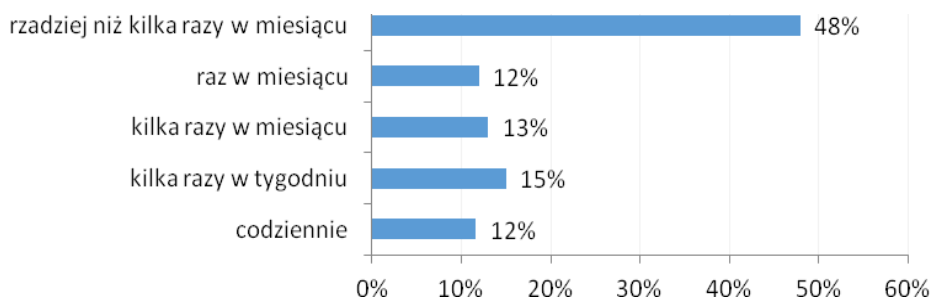
Uzależnienie od komputera i Internetu

Z komputera korzysta 85% dorosłych mieszkańców miasta, a z internetu 97%. Spośród osób, które podejmowały próby ograniczenia czasu spędzanego przed komputerem, 40% nie odniosło pozytywnego skutku. 44% respondentów twierdzi, że spędzany przez nich czas przed komputerem ma wpływ na ich relacje z rodziną i znajomymi. Około co szósty ankietowany przyznaje, że korzystanie z komputera powoduje u nich fizyczne dolegliwości.

Problem hazardu

Około co trzeci dorosły mieszkaniec korzystał kiedykolwiek z gier losowych, a co trzeci korzystał z tego typu gier ponieważ uważał że w ten sposób zyskał szansę na zdobycie pewnej sumy pieniędzy. 39% ankietowanych brało udział w konkursach polegających na wysyłaniu płatnych sms-ów, a co około ósmy korzystał z płatnych gier Internetowych. Około co siódmy respondent uważa, że im więcej się gra w gry losowe, tym więcej się wygrywa, a co piąty dorosły mieszkaniec stwierdza, że hazard może być dobrym sposobem na utrzymanie się. Mieszkańcy, którzy korzystają z gier losowych, określili częstotliwość z jaką grają w tego typu gry: 48% rzadziej niż kilka razy w miesiącu, 15% kilka razy w tygodniu, 13% kilka razy w miesiącu, a po 12% raz w miesiącu lub codziennie.

Wykres 17 . Częstotliwość w korzystania z gier losowych.

Problem bezrobocia i ubóstwa

Dorośli mieszkańcy miasta biorący udział w badaniu w większości nie przekraczają 25 roku życia (56%), następnie 19% znajdowało się w przedziale wiekowym 41-60 lat (60%), 17% 26-40 lat, a 7% stanowią osoby powyżej 60 roku życia. Połowa ankietowanych mieszkańców to osoby nadal uczące się, 38% pracuje zawodowo, 8% stanowią osoby utrzymujące się z emerytury lub renty, a 4% stanowią osoby bezrobotne. Wśród ankietowanych znalazły się osoby, które borykały się z ryzykiem ubóstwa: co trzeci dorosły respondent był kiedykolwiek osobą bezrobotną. Dochód miesięczny około co trzeciego respondenta nie przekracza 1000 złotych netto.

WNIOSKI

Na podstawie danych przedstawionych w diagnozie można sformułować następujące wnioski dotyczące realizacji zadań w 2016 roku, a mianowicie należy:

- ograniczać zjawiska picia alkoholu przez wszystkich mieszkańców, w szczególności przez dzieci i młodzież,
- ograniczyć dostęp do napojów alkoholowych poprzez zmniejszenie limitu punktów sprzedaży,
- wdrażać do szkół programy profilaktyczne o potwierdzonej skuteczności,
- zwiększyć bezpieczeństwo uczniów w szkole poprzez działania przeciw przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy,
- przeprowadzać edukację rodzin z zakresu szkodliwości picia alkoholu w aspekcie prawnym i zdrowotnym, a w szczególności kobiet.
- zwiększać edukację mieszkańców miasta w zakresie uzależnień, przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa na drogach,
- wzmacniać działania w zakresie promocji zdrowego stylu życia,

- włączać uczniów do wartościowego spędzania czasu wolnego,
- zwiększać kompetencje wychowawcze rodziców,
- zwiększać dostępność różnych form pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i ich bliskich,
- tworzyć system rozpowszechniania informacji o miejscach pomocy i ich ofertach,

III. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy*”. Zadania te są realizowane w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Ustawodawca zagwarantował na realizację tych zadań środki finansowe w postaci opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, które przedsiębiorcy wnoszą na rachunek gminy. Wydatki na realizację zadań ujętych w Miejskim Programie w latach 2010-2015 przedstawia tabela nr 11.

Tabela nr 11. Wysokość środków finansowych wykorzystanych na realizację Miejskich Programów w latach 2010-2015.

rok	2010	2011	2012	2013	2014	do 30.06.2015r
kwota w zł	994 252,15	1 012 315,67	1 292 630,10	1.121.837,45	1 316 343,29	607.327,08

Źródło: Dane Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta.

IV. OBSZAR WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki – budowa platformy współpracy sektora publicznego i organizacji pozarządowych.
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc materialna oraz działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób dotkniętych problemem alkoholowym i ich rodzin.
4. Placówki oświatowe działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom dzieci i ich rodzin.
5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - pomoc psychologiczna i prawna. Ochrona przed przemocą z możliwością czasowego schronienia również dla rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
6. Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich – orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
7. Komenda Powiatowa Policji – ochrona przed przemocą w rodzinie, kontrolowanie funkcjonowania placówek prowadzących obrót alkoholem we współdziałaniu z członkami MKRPA i Straży Miejskiej. Egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Prowadzenie systematycznych kontroli trzeźwości kierowców i interwencji w przypadkach zakłócenia porządku publicznego.
8. Straż Miejska – egzekwowanie zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.
9. Poradnia Leczenia Uzależnień – poradnictwo i edukacja oraz konsultacje specjalistów w zakresie psychoterapii uzależnień. Terapia osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych.
10. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej.
11. Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych - prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.
12. Stowarzyszenie Abstynenckie „Azył” – spotkania indywidualne i grupowe ze specjalistą terapii uzależnień, działania punktu konsultacyjno-informacyjnego, grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych, mitingi AA i Al-Anon, rocznice abstynenckie członków stowarzyszenia. Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne i grupy problemowo-rozwojowe dla dzieci i młodzieży. Promocja trzeźwego życia poprzez sport, rekreację, ruch, twórcze formy spędzanie wolnego czasu. Integracja i wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Koncerty profilaktyczne grupy poetycko-muzycznej „Na trzeźwo” pt. „Jeszcze jeden trzeźwy dzień”.

13. Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „ALA” – zrzeszanie ludzi dotkniętych chorobą alkoholową i ich rodzin. Działalność grup samopomocowych opartych na programie 12 Kroków i 12 Tradycji AA. Mitingi grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz spotkania dla dzieci i młodzieży. Mitingi otwarte, rocznice abstynenckie członków. Zajęcia grupy teatralnej dla młodzieży. Prowadzenie punktu pomocy i poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych od hazardu.
14. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Tomaszowie Mazowieckim - zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.
15. Kościół Chrystusowy Społeczność Chrześcijańska „Tomy” – prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz innych działań na rzecz osób uzależnionych od narkotyków. Pomoc rzeczowa dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
16. Parafie: św. Antoniego, św. Jadwigi Królowej, Najświętszego Serca Jezusowego - działanie grup samopomocowych i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.
17. Fundacja „Aby nikt nie zginął” – prowadzenie projektów edukacyjnych, profilaktycznych, wychowawczych i integracyjnych wśród dzieci i młodzieży.
18. Polski Czerwony Krzyż - profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia oraz prowadzenie działań środowiskowych o charakterze profilaktycznym i edukacyjno-integracyjnym, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Pomoc rzeczowa dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie.
19. Fundacja Arka Nadziei – profilaktyczna działalność w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży, współpraca przy opracowaniu lokalnych programów profilaktycznych.

V. CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU

Głównymi celami Miejskiego Programu są:

1. Zwiększenie działań profilaktycznych szkołach.
2. Ograniczanie zjawiska picia alkoholu przez wszystkich mieszkańców w szczególności przez dzieci i młodzież.
3. Wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia.
4. Promowanie pozytywnych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów Alkoholowych.
5. Edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.
6. Zwiększanie dostępu do oferty pomocowej poprzez wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU

Miejski Program uwzględnia cztery zadania które realizowane będą poprzez działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych			
L.p	PLANOWANIE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
I.1	Dofinansowanie programów z zakresu terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.	- liczba osób	Urząd Miasta - Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia, podmiot działalności leczniczej
I.2	Wpieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.	- kwota środków finansowych	Urząd Miasta - Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia
I.3	Finansowanie zatrudnienia specjalistów w obszarze profilaktyki uzależnień	- liczba osób objętych pomocą	Urząd Miasta - Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia

I.4	Prowadzenie grup wsparcia i maratonów dla osób uzależnionych.	- liczba godzin. - liczba grup	organizacje pozarządowe
I.5	Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich bliskich.	- liczba osób korzystających z porad - liczba udzielonych porad	organizacje pozarządowe
I.6	Udział w kampanii „Postaw na rodzinę” – warsztaty dla rodziców o charakterze wychowawczo-terapeutycznym.	-liczba godzin warsztatów - liczba osób uczestniczących	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
I.7	Wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach Klubu Integracji Społecznej	- liczba osób uczestniczących	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
II. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie uzależnieniom w szczególności dzieci i młodzieży oraz zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.			
L.p	PLANOWANIE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
II.1	Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych i ich bliskich.	- liczba osób objętych profilaktyką	Urząd Miasta - WSSiPZ, organizacje pozarządowe
II.2	Działania na rzecz rozwoju wolontariatu jako jednej z form profilaktyki uzależnień.	-liczba wolontariuszy	Urząd Miasta - WSSiPZ
II.3	Współpraca ze środowiskami kościelnymi, wyznaniowymi w różnych aspektach problematyki alkoholowej i przemocy w rodzinie	- liczba spotkań	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
II.4	Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowia .	- liczba osób	Urząd Miasta – WSSiPZ
II.5	Współorganizacja akcji profilaktycznych, trzeźwościowych. oraz Tomaszowskiego Forum Trzeźwości	- liczba osób - liczba akcji	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.6	Organizacja lokalnych imprez (m.in. koncerty, konkursy, festyny, zawody, Dzień Dziecka itp.) dla ogółu dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia wolnego od uzależnień, a także podstawowe zasady bezpieczeństwa.	- liczba imprez - liczba uczestników	Urząd Miasta - WSSiPZ, ośrodki kultury, organizacje pozarządowe
II.7	Współorganizacja pikniku organizacji pozarządowych „Lokalni Niebanalni”	- liczba osób	Urząd Miasta, organizacje pozarządowe
II.8	Organizacja konferencji, debat i spotkań związanych z profilaktyką uzależnień oraz promujących zdrowy i trzeźwy styl życia.	- liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ

II.9	Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie tematyki dotyczącej problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy oraz promocji zdrowego stylu życia.	- liczba akcji - liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ, MOPS, MKRPA
II.10	Superwizja grupowa dla nauczycieli, pedagogów i wychowawców jako skuteczna metoda profilaktyki uzależnień.	-liczba osób - liczba godzin zajęć	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.11	Działania edukacyjne dla rodziców w celu rozwijania umiejętności wychowawczych.	- liczba rodziców	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.12	Przeprowadzenie warsztatów - treningu zastępowania agresji dla młodzieży	- liczba młodzieży -liczba godzin	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.13	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej lub specjalistycznej	- liczba placówek - liczba dzieci	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.14	Prowadzenie cyklicznych zajęć edukacyjnych dla młodzieży o tematyce FAS i FASD (Poalkoholowe Spektrum Zaburzeń Rozwojowych)	- liczba uczniów -liczba zajęć	Urząd Miasta - WSSiPZ koordynator FAS
II.15	Organizacja zajęć wychowawczych o wartościach patriotycznych dla dzieci i młodzieży jako element profilaktyki uzależnień.	- liczba osób - liczba zajęć	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.16	Organizacja wypoczynku w okresie ferii zimowych i wakacji z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	- liczba szkół -liczba uczniów -wysokość środków finansowych	Urząd Miasta - WSSiPZ placówki oświatowe
II.17	Program metodyczny pracy wychowawczej z młodzieżą z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	- liczba godzin - liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
II.18	Realizacja projektów profilaktycznych dla młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych, w tym również wspieranie przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzieżowych liderów, skierowanych do grup rówieśniczych	- liczba projektów	Urząd Miasta - WSSiPZ placówki oświatowe, Młodzieżowa Rada Miejska
II.19	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień - uczestnictwo w zajęciach kulturalnych i sportowych wraz z realizacją programu profilaktycznego,	- liczba szkół -liczba uczniów -wysokość środków finansowych	Urząd Miasta - WSSiPZ placówki oświatowe, ośrodki kultury
II.20	Wsparcie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów z możliwością zakupu niezbędnych materiałów i artykułów.	- liczba programów - wysokość środków finansowych	Urząd Miasta - WSSiPZ placówki oświatowe
II.21	Organizacja i finansowanie spektakli teatralnych z zakresu profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży.	- liczba spektakli - liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe

II.22	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, lokalnych decydentów i nauczycieli, grup zawodowych oraz specjalistów zajmujących się problemem uzależnień.	- liczba szkoleń - liczba uczestników	Urząd Miasta - WSSiPZ
II.23	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych (m.in. ulotek, broszur, plakatów) oraz gadżetów z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi, dotyczącymi problematyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa.	- ilość materiałów	Urząd Miasta - WSSiPZ
II.24	Prenumerata i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji na temat problematyki uzależnień	- ilość materiałów	Urząd Miasta - WSSiPZ
II.25	Działanie punktu informacyjnego w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy poprzez rozpowszechnianie informacji o miejscach pomocy i ich ofertach (prowadzenie interaktywnego systemu informacji).	- liczba udzielonych porad	Urząd Miasta - WSSiPZ
III. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.			
L.p	PLANOWANIE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
III.1	Świadczenie usług polegających na przeprowadzeniu badania i sporządzeniu wspólnej opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	- liczba wydanych opinii	Urząd Miasta - WSSiPZ
III.2	Świadczenie usługi polegającej na udzielaniu konsultacji i pomocy prawnej dla osób uzależnionych i ich bliskich.	- liczba udzielonych porad	Urząd Miasta - WSSiPZ koordynator FAS
III.3	Prowadzenie punktu pomocy i poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych od hazardu	- liczba porad	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
III.4	Przeprowadzenie rozmów motywujących z osobami z problemem alkoholowym w ramach posiedzenia zespołu orzeczniczego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .	- liczba rozmów motywujących	Urząd Miasta - WSSiPZ MKRPA
III.5	Działanie systemu wsparcia dla rodziców dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym (FAS).	- liczba spotkań	Urząd Miasta - WSSiPZ koordynator FAS
III.6	Wsparcie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez przeprowadzenie szkoleń, konferencji, opracowywanie i wydawanie publikacji, ulotek.	- liczba działań	Urząd Miasta - WSSiPZ, MOPS
III.7	Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej	- liczba godzin	MOPS
III.8	Finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym oraz osobom doświadczającym przemocy oraz ich bliskim.	- liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ

III.9	Prowadzenie ogrzewalni dla bezdomnych osób uzależnionych.	- liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ organizacje pozarządowe
III.10	Prowadzenie działań związanych z pracą socjalną oraz pomocą psychologiczną i prawną na rzecz rodzin i osób zagrożonych alkoholizmem przemocą fizyczną i psychiczną i innymi patologiami społecznymi	- liczba osób	Urząd Miasta - WSSiPZ, podmiot publiczny
IV. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów Alkoholowych			
L.p	PLANOWANIE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
IV.1	Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do sprzedawców alkoholu.	- liczba szkoleń	Urząd Miasta - WSSiPZ, MKRPA
IV.2	Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	- liczba kontroli	Urząd Miasta - WSSiPZ, MKRPA
IV.3	Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach.	- liczba interwencji	MKRPA, Powiatowa Komenda Policji

VI. ZADANIA MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Współpraca przy tworzeniu projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich.
2. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.
3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
4. Przeprowadzenie rozmów motywacyjno–interwencyjnych z osobami mającymi problem alkoholowy i ich bliskimi.
5. Współdziałanie z organami samorządu i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy w rodzinie.
6. Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego poprzedzających wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
7. Dokonywanie oględzin punktów sprzedaży alkoholu celem wydania opinii

poprzedzających podjęcie decyzji o wydaniu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

8. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
9. Wszczywanie procedury "Niebieskiej Karty".
10. Udział w pracach Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupach roboczych powoływanych zgodnie z *ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM

1. Wynagrodzenia członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz koszty związane z siedzibą Komisji pokryte są ze środków finansowych przeznaczonych na realizację Miejskiego Programu.
2. Członek komisji otrzymuje wynagrodzenie za udział:
  - w posiedzeniu ogólnym komisji;
  - w posiedzeniu zespołów orzeczniczych w składzie 2-3 osobowym;
  - w posiedzeniu zespołów kontrolnych oraz w przeprowadzanych kontrolach przez zespół kontrolny w składzie nie mniejszym niż 2 osoby;
  - w pełnieniu dyżurów w lokalu komisji potwierdzonych na liście obecności podpisem dyżurującego i zatwierdzonym przez przewodniczącego komisji lub jego zastępcę;
  - w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży, organizowanych wspólnie z Policją i Strażą Miejską (zgodnie z regulaminem);
  - w spotkaniach grup roboczych.
3. Wynagrodzenie przysługuje w formie ryczałtu miesięcznego i wynosi dla:
  - przewodniczącego komisji – 1.100,00 zł
  - zastępcy przewodniczącego komisji – 1.000,00 zł
  - sekretarza komisji – 900,00 zł
  - członków komisji – 700,00 zł

4. Podstawą do wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności za udział w posiedzeniach wymienionych w ust. 2 (minimum 6 posiedzeń miesięcznie) potwierdzona przez przewodniczącego zespołu oraz zatwierdzona przez przewodniczącego Komisji lub zastępcę.
5. Wynagrodzenie w danym miesiącu za nieobecność na posiedzeniach komisji i dyżurach jest pomniejszane wprost proporcjonalnie do liczby posiedzeń.
6. Członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może złożyć pisemną rezygnację z otrzymywania wynagrodzenia za pracę w Komisji.
7. Okresem rozliczeniowym jest 1 miesiąc kalendarzowy.

VIII. ROZWIĄZANIA NIEZBĘDNE DO REALIZACJI ZADAŃ

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta.
2. W skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ciałem inicjującym i opiniującym zadania Miejskiego Programu.
4. Nadzorującym realizację Miejskiego Programu jest Prezydent Miasta.
5. Środki finansowe niezbędne do realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2016 pochodzą z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te ujęte są w budżecie miasta w dziale „ochrona zdrowia”, w rozdziałach „zwalczanie narkomanii” i „przeciwdziałanie alkoholizmowi” (załącznik).
6. Wszelkie zmiany w wysokości środków finansowych na realizację Miejskiego Programu dokonywane będą na podstawie uchwał w sprawie dokonania zmian w „Budżecie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na 2016 rok”.

IX. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

1. Przez cały okres realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich, będzie podlegał monitoringowi.

2. Koordynację realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na 2016 rok prowadzi będzie Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta Tomaszowa Mazowieckiego.
3. Monitoring realizacji Miejskiego Programu prowadzony będzie poprzez:
  - sprawozdania wewnętrzne - finansowe dla Skarbnika Miasta,
  - sprawozdania realizatorów z przeprowadzonych działań,
  - wizyty kontrolne,
  - zbieranie i opracowywanie informacji i danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych, uzależnień i zjawiska przemocy w rodzinie we współpracy z podmiotami realizującymi zadania wynikające z programu,
  - sprawozdania zewnętrzne dla Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Informacja o realizacji programu przedstawiona zostanie Radzie Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego w terminie do 31 marca 2017 roku.

Plan dochodów i wydatków na realizację zadań ujętych w:

1. Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2016
2. Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016-2018

DZIAŁ	ROZDZIAŁ	WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN NA 2016
		DOCHÓD	1 227 200,00
851		OCHRONA ZDROWIA	
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1 227 200,00
		Wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	1 227 200,00
		WYDATKI	1 227 200,00
		WYDATKI BIEŻĄCE	
851		OCHRONA ZDROWIA	609 200,00
	85153	Zwalczanie narkomanii	32 000,00
		Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	32 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	577 200,00
		I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	70 000,00
		II. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie uzależnieniom, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.	300 000,00
		III. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.	59 200,00
		IV. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych	20 000,00
		V. Wydatki związane z realizacją zadań przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	128 000,00

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na 2016

		DOTACJE DLA JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	
851		OCHRONA ZDROWIA	15 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	15 000,00
		Prowadzenie działań związanych z pracą socjalną oraz pomocą psychologiczną i prawną na rzecz rodzin i osób zagrożonych alkoholizmem, przemocą fizyczną i psychiczną oraz innymi patologiami społecznymi.	15 000,00
		DOTACJE DLA JEDNOSTEK SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	
851		OCHRONA ZDROWIA	603 000,00
	85153	Zwalczanie narkomanii	30 000,00
		Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	30 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	573 000,00
		Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie uzależnieniom, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.	573 000,00